

วิจัยปริมาณสารพิษตกค้างของโอมेथโอดेथ (omethoate) ในถั่วเหลืองฝักสด เพื่อกำหนดค่าปริมาณสูงสุดของสารพิษตกค้าง (MRLs) ครั้งที่ 1 และ 2

Pesticide Residue Trial of Omethoate in Vegetable Soybean to Establish
Maximum Residue Limit (MRLs) Trial 1 and 2

วิสุทธิ์ เชวงศรี ล้มย ชูเกียรติวัฒนา ปิยะศักดิ์ อรรถกุตรา ชนิตา ทองแซม
กลุ่มวิจัยวัตถุมีพิษการเกษตร
สำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

บทคัดย่อ

ศึกษาปริมาณสารพิษตกค้างของโอมेथโอดेथในถั่วเหลืองฝักสดเพื่อกำหนดค่าปริมาณสูงสุดของสารพิษตกค้าง การทดลองครั้งที่ 1 ทำแปลงทดลองในแปลงถั่วเหลืองฝักสดของเกษตรกรที่อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ระหว่างเดือน ธันวาคม 2552 - มีนาคม 2553 การทดลองครั้งที่ 2 ทำแปลงทดลองที่ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ระหว่างเดือนมิถุนายน - สิงหาคม 2553 การทดลองเป็น Supervised trial มี 3 ชั้น 7 กรรมวิธี คือ ระยะเวลา สู่เก็บตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์สารพิษตกค้างหลังการพ่นครั้งสุดท้ายที่ 0, 1, 3, 5, 7, 10 และ 14 วัน การทดลองแบ่งเป็น 2 การทดลองย่อย คือ แปลงควบคุม (ไม่พ่นสาร) และแปลงที่พ่น โอมेथโอดेथ (Delegate) 50 % w/v SL อัตราแนะนำ 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร และใช้น้ำ 100 ลิตร/ไร่ การทดลองครั้งที่ 1 และ 2 มีสารออกฤทธิ์ 102 และ 128 กรัมออกฤทธิ์ต่อไร่ สำหรับการพ่นใช้เครื่องแบบสูบโดยสภาพยกหลัง โดยพ่นทุกๆ 7 วัน รวม 3 ครั้ง ทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างที่ 0, 1, 3, 5, 7, 10 และ 14 วันหลังการพ่นครั้งสุดท้าย ผลการวิเคราะห์สารพิษตกค้างด้วยเครื่องแก๊สโคลромาติกภาพที่ 0, 1, 3, 5, 7, 10 และ 14 วัน ตามลำดับมีดังนี้ การทดลองครั้งที่ 1 พบสารพิษตกค้างเฉลี่ย 1.77, 0.77, 1.41, 0.54, 0.41, 0.30 และ 0.11 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ตามลำดับ และการทดลองครั้งที่ 2 พบสารพิษตกค้างเฉลี่ย 3.49, 0.99, 0.56, 0.20, 0.10, 0.16 และ 0.13 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ตามลำดับ สำหรับแปลงควบคุมตรวจไม่พบสารพิษตกค้างจากการทดลองทั้ง 2 ครั้ง และการวิเคราะห์สารพิษตกค้างจากการสุ่มตัวอย่างจากแหล่งจานวน 20 ตัวอย่าง ปรากฏว่า ตรวจไม่พบสารพิษตกค้างของกลุ่มออร์กานิฟอสฟอรัส ออร์กานิคลอรีน และไพรีทรอยด์ ในทุกตัวอย่าง

คำนำ

ถั่วเหลืองฝักเป็นพืชอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง นอกจากนี้ยังมีสาร Isoflavones (phytoestrogen) ซึ่งเป็นสารที่ช่วยลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคหัวใจ ลดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งเต้านมและมะเร็งต่อมลูกหมาก ซึ่งคนไทยเริ่มนิยมการบริโภคมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นพืชส่องอุทิศที่สำคัญชนิดหนึ่ง โดยมีปริมาณการส่องออกปีละประมาณ 10,000 ตัน มูลค่าประมาณ 800 ล้านบาท ประเทศไทยนำเข้าที่สำคัญคือ ญี่ปุ่น และสหราชอาณาจักร ผลผลิตถั่วเหลืองฝักสดที่บริโภคภายในประเทศและส่งไปจำหน่ายต่างประเทศจะต้องมีคุณภาพที่ดี ไม่มีแมลงศัตรูพืชเจ้าทำลายถั่วเหลืองฝักสด ดังนั้น เกษตรกรจึงมีความจำเป็นต้องใช้

วัดคุณตรายางการเกษตรเพื่อป้องกันการทำลายของศัตรูพืช ซึ่งโอมेथიโอดีเป็นสารที่ใช้กำจัดหนอนแมลงวันเจ้าต้นถั่ว หนอนชอนใบถั่วลิส เปลี้ยงจักจัน เปลี้ยงถั่วเหลือง แมลงหัวข้าวยาสูบและไรส่องจุดในถั่วเหลือง ผลจากการใช้โอมेथიโอดี อาจก่อให้เกิดปัญหาสารพิษตกค้างและเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและเป็นปัญหาต่อการส่งออก ดังนั้น การวิจัยการสลายตัวของสารพิษตกค้าง โอมेथიโอดี ในถั่วเหลืองผักสดเพื่อกำหนดค่าปริมาณสูงสุดของสารพิษตกค้าง (MRL) เป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งจะทำให้ทราบระยะเวลาเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม และนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาการกำหนดค่า MRL รวมทั้งใช้ในการแก้ไขปัญหาสารพิษตกค้างต่อไป

โอมेथიโอดี เป็นสารกำจัดแมลง ที่มีชื่อทางเคมีว่า o,o-dimethyl S-[2-(methylamino)-2-oxoethyl] phosphorothioate มีน้ำหนักโมเลกุล 213.2 สูตรโมเลกุล $C_6N_{12}NO_4P$ S ละลายได้ในน้ำ alcohol acetone และสารประกอบ hydrocarbon หลายชนิด hydrolysed ในสภาวะที่เป็นด่าง และ hydrolysed ได้ช้าในสภาวะที่เป็นกรด อัตราการสลายตัวของสารไปครึ่งหนึ่ง DT₅₀ เท่ากับ 102 วัน ที่ pH 4, 12 วันที่ pH 7 และ 22 วันที่ pH 9 ที่อุณหภูมิ 22 องศาเซลเซียล มีค่าความเป็นพิษเฉียบพลันทางปาก acute oral LD₅₀ สำหรับหนูทดลองมีค่า 25 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม WHO จัดระดับความเป็นพิษในระดับ 1b (Anonymous , 2006)

วิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

1. ตัวอย่างถั่วเหลืองผักสด
2. เครื่องมือในการเตรียมและสกัดตัวอย่าง เช่น เครื่องชั่ง เครื่องสกัดสารพิษตกค้างชนิดปั่น (Homogenizer) เครื่องลดปริมาตร
3. เครื่องแก้วในห้องปฏิบัติการ
4. สารเคมีชนิด AR grade ได้แก่ acetone, dichloromethane, sodium chloride และ sodium sulfate
5. สารเคมีชนิด Pesticide grade ได้แก่ ethyl acetate
6. สารมาตรฐานกลุ่มօร์กานิฟอสฟอรัส ได้แก่ DDVP, omethoate, dicrotophos, monocrotophos, pirimiphos-methyl, parathion-methyl, malathion, parathion, methidathion, ethion, triazophos, phosalone, diazinon, methidathion, mevinphos, dimethoate, chlorpyriphos, pirimiphos-methyl, fenitrothion, prothiophos, azinphos-ethyl, EPN และ profenophos กลุ่มօร์กานิคลอรีน ได้แก่ α -endosulfan, β -endosulfan, endosulfan sulfate และ กลุ่มไพรีทรอยด์ ได้แก่ lambda-cyhalothrin, permethrin, cyfluthrin, cypermethrin, fenvalerate และ deltamethrin
7. เครื่องตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างชนิดแก๊สโครงสร้างภาพชนิด Flame photometric detector และชนิด Electron capture detector

วิธีการ

1. การทดลองในแปลง

1.1 แปลงทดลอง

1.1.1 แผนการทดลอง วางแผนการทดลองเป็น Supervised ตามคำแนะนำนำข่อง Codex เป็นแบบ Special Design การทดลองประกอบด้วย 2 การทดลองย่อย คือ

การทดลองย่อยที่ 1 แปลงควบคุม (ไม่พ่นสาร)

การทดลองย่อยที่ 2 แปลงที่ทำการพ่นเคมีอิเล็กทรอนิกส์ ตามอัตราแนะนำ แต่ละการทดลอง ย่อยมี 3 ชั้น และมี 7 กรรมวิธี คือ ระยะเวลาที่เก็บเกี่ยวตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์สารพิษตกค้างที่ระยะ 0, 1, 3, 5, 7, 10 และ 14 วันหลังการพ่นครั้งสุดท้าย การทดลองครั้งที่ 1 ทำการทดลองในแปลงถ้วนเหลืองฝักดศ ของเกษตรกรที่ อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ระหว่างเดือน มีนาคม 2552 – มีนาคม 2553 การทดลองครั้งที่ 2 ทำการทดลองในแปลงถ้วนเหลืองฝักดศของเกษตรกรที่ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ระหว่างเดือน มิถุนายน-สิงหาคม 2553

1.1.2 การเตรียมแปลงทดลอง แบ่งแปลงทดลองแต่ละแปลงเป็น 3 แปลงย่อย แต่ละ แปลงย่อยมีขนาด 10×16 เมตร และมี Guard row กว้าง 2 เมตร คั่นระหว่างแปลงย่อย

1.1.3 การพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตร ทำการพ่นโดยเคมีอิเล็กทรอนิกส์ (Delegate) 50 % w/v SL อัตราแนะนำ 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ซึ่งกลุ่มกีฏและสัตว์วิทยา (2553) ได้กำหนดการใช้น้ำ ในการปลูกถ้วนเหลืองคือ 80-100 ลิตรต่อไร่ การทดลองใช้อัตราสูงสุดคือ 100 ลิตรต่อไร่ โดยการทดลอง ครั้งที่ 1 และ 2 มีสารออกฤทธิ์ 102 และ 128 กรัมสารออกฤทธิ์ต่อไร่ตามลำดับ ทำการพ่นทุก 7 วัน รวม 3 ครั้ง โดยใช้เครื่องพ่นสารแบบสูบโดยสะพายหลัง (knapsack sprayer)

1.1.4 ทำการสูมตัวอย่างถ้วนเหลืองฝักดศเพื่อตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างรวม 7 ครั้ง คือที่ระยะ 0 (2 ชั่วโมงหลังการพ่นสาร) 1, 3, 5, 7, 10 และ 14 วัน หลังการพ่นครั้งสุดท้าย โดยเก็บ ตัวอย่างครั้งละ 2 กิโลกรัม

1.2 การเตรียมตัวอย่าง

1.2.1 ทำการสูมตัวอย่าง ให้เหลือประมาณ 500 กรัม นำมาบีบให้เละเป็นเนื้อ เดียวกัน

1.2.2 ขั้งตัวอย่างถ้วนเหลืองฝักดศ 25 กรัม เพื่อทำการสกัดสารพิษตกค้าง

1.3 การสกัดสารพิษตกค้าง

1.3.1 การสกัดตัวอย่างจากแปลงทดลองจะต้องคัดเลือกเอาวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ที่สุดที่จะสกัดสารออกฤทธิ์ให้ได้มากที่สุด ซึ่งวิธีการตั้งกล่าว จะต้องผ่านการทดสอบการเอาสารพิษตกค้างกลับคืนมา (Recovery) โดยให้อัญเชกน์เฉลี่ยระหว่าง 70-110 เปอร์เซนต์ โดยวิธีที่ได้คัดเลือกแล้วมีค่าเบอร์เช็นต์ recovery 85 – 107 เปอร์เซนต์ ซึ่งเป็นวิธีการสกัดสารพิษตกค้างโดยประยุกต์วิธีของ Steinwandter (1985) ดังนี้

- 1) ບັນດວຍໜ້າໜ້າແລ້ວໜ້າຝັກສົດ 25 ກຣັມດ້ວຍ acetone 50 ມິລືລິລິຕຣ ໂດຍໃຫ້ເຄື່ອງ Homogenizer ນານປະມານ 1 ນາທີເຕີມ sodium chloride 10 ກຣັມ ແລະ dichloromethane 40 ມິລືລິລິຕຣ ບັນປະມານ 1 ນາທີ ຕັ້ງໃຫ້ແກ່ຂັ້ນ
- 2) ເຫັນສົນໃສໃນ flask ເຕີມ Sodium sulfate ປະມານ 30 ກຣັມ ປິດຝາຕັ້ງທີ່ໄວ້ປະມານ 10 ນາທີ ເຊິ່ງເປົ້າເປົ້າຄົງຄຽວ
- 3) ກຽບໃສ cylinder ໄທ້ໄດ້ 50 ມິລືລິລິຕຣ .ໂດຍກາງຜ່ານກາຍກາງທີ່ອຸດດ້ວຍສໍາລື່ມື່ມື່ສodium sulfate ປະມານ 1 ຊົ້ວນໂຕ້ວ
- 4) ຄ່າຍສາຮະລາຍຕົວຢ່າງຈາກ cylinder ໃສໃນ round bottom flask ລ້າງ cylinder ດ້ວຍ acetone 5 ມິລືລິລິຕຣ ແລະເທຣມໃນ round bottom flask ທຳເຊັນນີ້ທັງໝົດ 3 ຄົ້ງ
- 5) ນຳໄປລັດປົມາຕຣດ້ວຍເຄື່ອງລັດປົມາຕຣທີ່ປັບອຸນໜູມ water bath 40 ອົງສາເຊລເຫື່ອສ
- 6) ລ້າງ round bottom flask ດ້ວຍ ethyl acetate (PR grade) ໃສໃນ volumetric flask ພາຍໃນ 5 ມິລືລິລິຕຣ ແລ້ວປັບປົມາຕຣໃຫ້ເຖິງຂຶ້ນ
- 7) ນຳໄປວິເຄາະທີ່ປົມາຕຣສາຮັບຕົກຄ້າຂອງໂອເມທໂຣເອທ ດ້ວຍເຄື່ອງແກ້ສໂຄຣມາໂຕກາພ ຈົນິດ Flame photometric detector (FPD)

2. ກາຮເກັບຕົວຢ່າງຈາກແລ່ງຈຳນ່າຍ

2.1 ກາຮສົມຕົວຢ່າງ ອອກສໍາວັງແລະສົມເກັບຕົວຢ່າງຕົວແລ້ວໜ້າຝັກສົດຈາກແລ່ງຈຳນ່າຍໃນຈັງໜວດຕ່າງໆ ໄດ້ແກ່ ກຽນເທັກ ລພບູ້ ສະບູ້ ແລະເພົວບູ້ ອາມທັງໝົດ 20 ຕົວຢ່າງໆ ລະ 2 ກີໂລກຣັມ.

2.2 ກາຮເຕີມຕົວຢ່າງ ທຳນອງເດືອຍກັບຂຶ້ນ 1.2

2.3 ກາຮສັດຕົວຢ່າງ

2.3.1 ສາງຄຸ່ມອອർກາໃນຝອສົກວັດ ສັດຕາມວິທີກາປະບຸກຕົວຂອງ Steinwandter (1985) ຕາມຂຶ້ນ 1 ຄື້ນຂຶ້ນ 6 ໂດຍແປ່ງສາຮະລາຍຕົວຢ່າງມາ 1 ມິລືລິລິຕຣ. ເພື່ອວິເຄາະທີ່ກຸ່ມອອർກາໃນຝອສົກວັດ

2.3.2 ສາງຄຸ່ມອອർກາໃນຄລອວິນແລະກຸ່ມໄພວິທຽບດໍໂດຍແປ່ງສາຮະລາຍຈາກສາຮສັດມາ 2 ມິລືລິລິຕຣ ທຳການ clean up

ກາຮ clean up

1) ສາຮະລາຍທີ່ແປ່ງມາ 2 ມິລືລິລິຕຣ ຈາກຂຶ້ນ 6) ນຳມາລັດປົມາຕຣຈົນເກືອບແໜ້ງນຳມາລັດປົມາຕຣຈົນເກືອບແໜ້ງ

ນຳມາລັດປົມາຕຣຈົນເກືອບແໜ້ງ hexane : dichloromethane (4:1) 2 ມິລືລິລິຕຣ

2) ກາຮເຕີມ column ໂດຍກາໃສ silicagel ທີ່ deactivate ດ້ວຍນໍ້າ 10% ປົມານ 1 ກຣັມ ລົງໃນ syringe (ເນີມຈື້ດຍາ) ພາຍໃນ 5 ມິລືລິລິຕຣ ທີ່ອຸດປ່າຍດ້ວຍສໍາລື່ມື່ສodium sulfate ສູງ 1 ເຊັນຕິເມຕຣ ລອງຮັບອຸ່ນ ແລະປັດຂັ້ນນັນຂອງ silicagel ດ້ວຍ sodium sulfate ສູງ 1 ເຊັນຕິເມຕຣ ລ້າງ column ດ້ວຍ hexane 5 ມິລືລິລິຕຣ

3) ເຫັນສາຮະລາຍຈາກຂຶ້ນ 1) ລົງໃນ column ຈະດ້ວຍ hexane:dichloromethane (4:1) 5 ມິລືລິລິຕຣ ລອງຮັບສົນທີ່ແລດອກຈາກ syringe ດ້ວຍຫລອດ test tube ເມື່ອສາຮໄໝຄື່ງຜົວນຂອງ

sodium sulfate ให้ชั่งด้วย hexane:dichloromethane (1:1) 10 มิลลิลิตร รองรับด้วย test tube เดิม นำสารละลายที่ร่องรับได้ไปลดปูริมาตรวจนึงก่อนแห้ง แล้วปรับปูริมาตรวดด้วย hexane เป็น 2 มิลลิลิตร

2.4 การวิเคราะห์ชนิดและปริมาณสารพิษตกค้าง

2.4.1 การวิเคราะห์ปริมาณสารพิษตกค้างของโอมิโอเมทโซเอท จากแบล็งท์ดลอน และกลุ่มออร์กานิฟอสฟอรัสจากเหลืองจำาน่าย โดยนำไปตัววิเคราะห์ด้วยเครื่อง Gas Liquid Chromatograph (GLC) ที่มีหัวตรวจวัดชนิด FPD (Flame Photometric Detector)

2.4.2 การวิเคราะห์สารพิษตกค้างกลุ่มออร์กานิคลอรีน และไพรีทรอยด์ จากเหลืองจำาน่าย โดยตรวจวิเคราะห์ด้วยเครื่อง Gas Liquid Chromatograph (GLC) ที่มีหัวตรวจวัดชนิด ECD (Electron Capture Detector)

ระยะเวลา ตุลาคม 2552-กันยายน 2553

สถานที่ดำเนินการ

การทดลองครั้งที่ 1 แบล็งท์ดลอนถัวเหลืองผักสดของเกษตรกร อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
การทดลองครั้งที่ 2 แบล็งท์ดลอนถัวเหลืองผักสดของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี และห้องปฏิบัติการกลุ่มงานวิจัยสารพิษตกค้าง

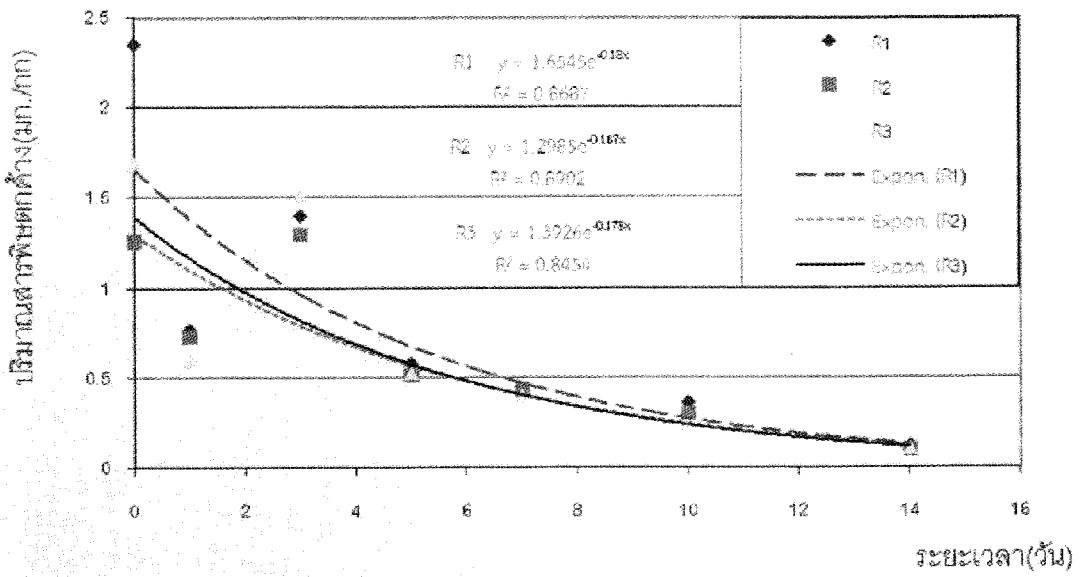
ผลการทดลองและวิจารณ์

ตารางที่ 1. ปริมาณสารตกค้างของ Omethoate ในถัวเหลืองผักสดครั้งที่ 1 และ 2

ระยะเวลา หลังการพ่น (วัน)	ปริมาณสารพิษตกค้าง (มก./ก.)							
	ครั้งที่ 1				ครั้งที่ 2			
	ชั้นที่ 1 (R1)	ชั้นที่ 2 (R2)	ชั้นที่ 3 (R3)	ค่าเฉลี่ย	ชั้นที่ 1 (R1)	ชั้นที่ 2 (R2)	ชั้นที่ 3 (R3)	ค่าเฉลี่ย
0	2.35	1.26	1.69	1.77	3.9	3.58	2.98	3.49
1	0.77	0.73	0.60	0.70	0.91	1.12	0.93	0.99
3	1.40	1.30	1.52	1.41	0.42	0.76	0.5	0.56
5	0.58	0.51	0.53	0.54	0.12	0.2	0.29	0.2
7	0.40	0.43	0.40	0.41	0.1	0.1	0.12	0.1
10	0.36	0.30	0.23	0.30	0.17	0.16	0.16	0.17
14	0.12	0.10	0.11	0.11	0.14	0.14	0.12	0.13

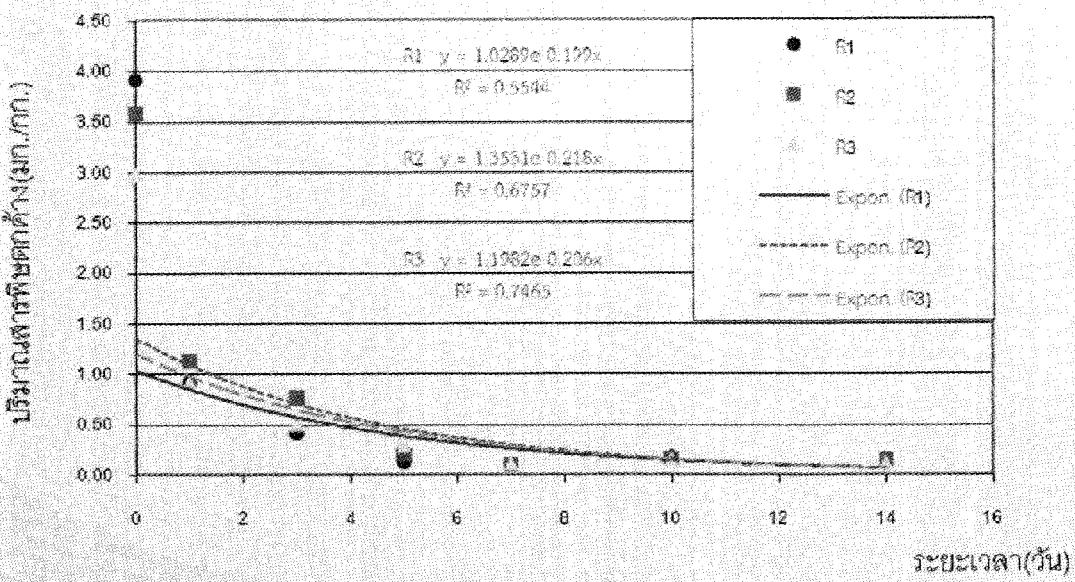

การทดลองครั้งที่ ๑

ภาพที่ ๑. แนวโน้มการสลายของโอมेथโซเลทในถัวเหลืองผักสดครั้งที่ ๑

การทดลองครั้งที่ ๒

ภาพที่ ๒. แนวโน้มการสลายของโอมेथโซเลทในถัวเหลืองผักสดครั้งที่ ๒

งานทดลองในแปลง

การพ่น โอมेथโซเลท (Delegate) 50 % w/v SL อัตราแนะนำ 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ในแปลงทดลองถัวเหลืองผักสด เพื่อศึกษาการสลายตัว ให้ผลการทดลองดังนี้

การศึกษาการสลายตัวของโอมेथიโอเอทในถัวเหลืองผักสดของการทดลองครั้งที่ 1 ที่ อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ระหว่างเดือน ธันวาคม 2552-มีนาคม 2553 พบว่า การใช้โอมে�იโอเอท อัตราแนะนำก่อให้เกิดสารพิษต่อก้างมากที่สุดที่ 0 วันหลังการพ่นครั้งสุดท้าย จากนั้นสารพิษต่อก้างจะลดลง โดยพบสารพิษต่อก้างเฉลี่ย $1.77, 0.70, 1.41, 0.54, 0.41, 0.30$ และ 0.11 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ที่ $0, 1, 3, 5, 7, 10$ และ 14 วัน ตามลำดับ (ตารางที่ 1) ส่วนแปลงควบคุมซึ่งไม่พ่นสาร ตรวจไม่พบสารพิษต่อก้าง

สำหรับการศึกษาการสลายตัวของโอมेथიโอเอทในถัวเหลืองผักสดของการทดลองครั้งที่ 2 ที่ อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ระหว่างเดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2553 พบว่าการใช้อัตราแนะนำก่อให้เกิดสารพิษต่อก้างเฉลี่ย $3.49, 0.99, 0.56, 0.20, 0.10, 0.17$ และ 0.13 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ที่ $0, 1, 3, 5, 7, 10$ และ 14 วัน ตามลำดับ (ตารางที่ 1) ส่วนแปลงควบคุม ตรวจไม่พบสารพิษต่อก้าง

เมื่อนำมาเปรียบเทียบการสลายตัวของสารพิษต่อก้างของโอมेथიโอเอทที่ระยะเวลาต่างๆ จากการทดลองครั้งที่ 1 และ 2 มา plot graph จะได้กราฟการสลายตัวเป็นแบบ exponential ดังภาพที่ 1 และ 2 โดยมีค่า half life ของการทดลองที่ 1 และ 2 อยู่ในช่วง $3.85-4.15$ และ $3.18-3.48$ วัน ตามลำดับ

จากการทดลองพบว่า สารพิษต่อก้างพบมากที่สุดที่ 0 วัน หลังจากนั้นสารพิษต่อก้างจะลดลงชี้สอดคล้องกับการศึกษาของลมัยและคณะ (2549) ในงานวิจัยเปรียบเทียบสารพิษต่อก้างของไตรอะโซฟอสในถัวเหลืองผักสดเพื่อกำหนดค่า ปริมาณสูงสุดของสารพิษต่อก้างครั้งที่ 5 และ 6 โดยพบสารต่อก้างของไตรอะโซฟอสมากที่สุดที่ 0 วัน หลังจากนั้นสารพิษต่อก้างจะลดลงเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาจากฐานข้อมูลร่างกายของสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กำหนดระยะเวลาเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม (preharvest interval ; PHI) เท่ากับ 14 วัน ซึ่งที่ 14 วันพบสารพิษต่อก้างจากการทดลองครั้งที่ 1 และ 2 ในปริมาณ 0.11 และ 0.13 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ตามลำดับ ซึ่ง Codex ไม่ได้กำหนดค่า MRL ของโอมेथიโอเอทในถัวเหลืองผักสด (FAO/WHO,2008) สำหรับญี่ปุ่นได้กำหนดค่า MRL ของโอมेथიโอเอทในถัวเหลืองผักสดเท่ากับ 1 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม (สำนักมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2459) เมื่อเปรียบเทียบกับค่า MRL ของญี่ปุ่น ค่า PHI อาจแก้ไขเป็น 5 วัน

การวิเคราะห์สารพิษต่อก้างจากการสุมเก็บตัวอย่างจากแหล่งลำจ้าน้ำ จำนวน 20 ตัวอย่าง ปรากฏว่า ตรวจไม่พบสารพิษต่อก้างของโอมेथიโอเอท นอกจากนี้ยังตรวจไม่พบสารกัมม้อมรากในฟอร์มสีน้ำเงิน ออกฤทธิ์ในคลอรีนและไฟฟ์ทรอยด์เข้มเดียวกัน

สรุปผลการทดลอง

จากการศึกษาการสลายตัวของสารพิษตกค้างของโอมेथโอดอกในถั่วเหลืองผักสด พบร่ว่าถ้าเกษตรกรใช้โอมेथโอดอก 50% w/v SL ตามอัตราแนะนำ และปฏิบัติในแปลงอย่างถูกต้องและปลอดภัย และเท่านะระยะเวลาเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม (ค่า PHI) 14 วัน หลังการพ่นครั้งสุดท้ายตามฐานข้อมูลร่างخلاف จะพบสารพิษตกค้างต่ำกว่า JAPAN MRL ซึ่งข้อมูลจากศึกษาสามารถใช้ประกอบการพิจารณากำหนดค่า MRL รวมทั้งการพิจารณาค่า PHI ที่เหมาะสมต่อไป

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ได้ข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดค่าปริมาณสูงสุดของโอมेथโอดอก ในถั่วเหลืองผักสด เพื่อไม่ให้เสียเบรียบทางการถ้า และให้เกิดความเชื่อมั่นในระดับสากล
2. ได้ค่าระยะปลอดภัยในการเก็บเกี่ยวผลผลิต (ค่า PHI) ซึ่งสามารถใช้ในการปรับปรุงและแก้ไข ลงมาชั้นขาดของวัตถุมีพิษทางการเกษตรให้ถูกต้องต่อไป
3. ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสารพิษตกค้าง และการใช้วัตถุมีพิษภายในประเทศ เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มกีฏและสัตววิทยา . 2553. คำแนะนำการป้องกันกำจัดแมลงและสัตว์ศัตรุพืช ปี 2553. เอกสารวิชาการ เกษตร สำนักพัฒนาการอาชีวภาพ, กรมวิชาการเกษตร.

ลมย ชูเกียรติวัฒนา บังเอญ สีมา และปิยะศักดิ์ อรรคนุตร. 2549. วิจัยปริมาณสารพิษตกค้างของไตรไซฟอส ในถั่วเหลืองผักสด เพื่อกำหนดค่าปริมาณสูงสุดของสารพิษตกค้าง (MRL) ครั้งที่ 5 และ ครั้งที่ 6 ผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ 2549 (ฉบับเพิ่มเติม) สำนักวิจัยพัฒนา ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร, กรมวิชาการเกษตร.

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2549. ค่า MRLs ลินค้าเกษตรและอาหารของญี่ปุ่น Maximum Residue Limits Under Positive List System in Food Sanitation Law : Japan กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

Anonymous. 2006. The Pesticide Manual .Foourteenth edition. British Crop Protection Council.

FAO/WHO. 2008. Codex Committee on Pesticide Residues, Fortieth session, 14-19 April 2008 Hangzhou, China.

Steinwandter,H. 1985. Universal 5 min on - line Method for Extracting and Isolating Pesticide Residues and Industrial Chemicals. Fresenius Z. Anal Chem No. 115.